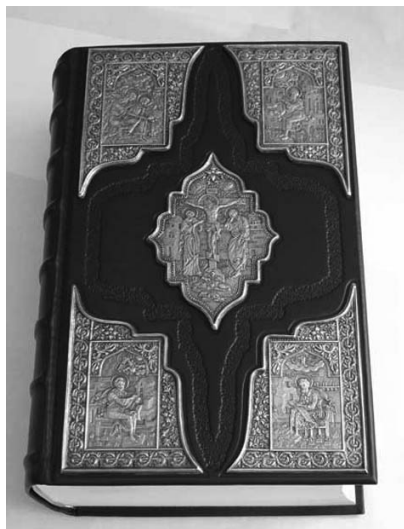

ЄВАНГЕЛІЄ (від грец. εὐαγγέλιον — блага вість) — 1) радісна для всіх християн звістка про настання Царства Божого в майбутньому та спасіння людства від гріха й смерті, проголошена Ісусом Христом і апостолами; 2) ранньохристиянський твір про боготілення, земне життя, смерть і воскресіння Ісуса Христа, що розкриває зміст його вчення. Авторство Євангелій приписують учням Ісуса — апостолам або їхнім найближчим послідовникам. Відомо понад 30 Євангелій. Окрім 4-х, що ввійшли до канонічного тексту Нового Завіту в 2-й пол. 4 ст., — Євангелія від Матвія, Марка, Луки та Івана (написані орієнтовно у 2-й пол. 1 ст.), — були ще апокрифічні Євангелія від Петра, Іуди, Андрія, Томи та ін. (написані у 2 ст. і пізніше). Перші три канонічні Євангелія близькі за змістом і, ймовірно, мали спільні усні й письмові джерела; їх називають синоптичними. Найпершим за часом створення є Євангеліє від Марка, в якому немає опису непорочного зачаття Діви Марії та чудесного народження Ісуса. Євангеліє від Івана відрізняється від синоптичних за змістом і стилем, написане під впливом ідей Філона Александрійського та

гностиків. У Євангелії від Матвія переважає юдейсько-християнський зміст, а у Євангелії від Луки відчутний вплив християн з неюдеїв (напр., різко засуджує багатіїв). Оскільки ні в [Апокаліпсисі](#), або Об'явленні св. Івана Богослова, ні в Апостольських посланнях Євангелія не цитуються, це свідчить про те, що вони були невідомі їхнім авторам. Уперше про Євангелія (після канонізованих) згадують Іриней і Татіан бл. 180 р. Написання Євангелій відповідало назрілій потребі нової релігії в розгорнутому викладі її віровчення. Затвердження чотирьох Євангелій як канонічних відбулося на Нікейському церковному соборі (325). Тривалий час дослідники вважали, що євангельські оповіді не є відображенням реальних подій, проте в сучасності домінує позиція історичної школи, згідно з якою у змісті новозавітних Євангелій відображено (у містифікованій формі) життя реальної особи, яка відіграла помітну роль в історії єврейського народу 1-ї третини 1 ст. Див. також [Біблія](#).

Рекомендована література

1. Житецкий П. Описание Пересопницкой рукописи XVI в. с приложением текста Евангелия от Луки, выдержек из других евангелистов и 4-х страниц снимков. К., 1876;
2. Крыжановский Г. Рукописные Евангелия киевских книгохранилищ. К., 1889;
3. Його ж. Рукописные Евангелия Волынского епархиального древнехранилища: (Истор.-диалект. очерки) // Волын. истор.-археол. сб. Ж., 1896. Вып. 1;
4. Огієнко І. Українська Пересопницька Євангелія 1556 р. Тарнів, 1921;
5. Пересопницьке Євангеліє 1556–1561: Дослідж. Транслітеров. текст. Словопоказчик. К., 2001;
6. Глубоковский Н. Н. Лекции по Священному Писанию Нового Завета. Москва, 2006.

[А. М. Колодний, О. Н. Саган](#)

Бібліографічний опис:

Євангеліє / А. М. Колодний, О. Н. Саган // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-17263>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).